

Pałac w Polskiej Cerekwi

Polska Cerekiew

Polska Cerekiew (w j.niem - **Groß Neukirch**)

Wieś w Polsce, położona w województwie opolskim, w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim, w gminie Polska Cerekiew. Historycznie na Górnym Śląsku.

Historia Polskiej Cerekwi sięga aż czasów rzymskich. Została tutaj założona osada na szlaku handlowym z **Moraw** na nasze ziemie. Według źródeł w **1337 roku** osadę nazywano **Nova Ecclesia**. W XVII w. była ona własnością rodu **Opersdorffów**, w XVIII rodu **Gaschinów**, a następnie należała do czeskich magnatów **Matuschków**, w dalszej kolejności do niemieckiego rodu **Seher - Thos**.

1. Obiekt
PAŁAC, d. ZAMEK

3605/1
Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

2. Czas powstania
XV w.? przebudowy :
zapewne XVI, 1617 r.
wiek XVIII i XIX

3. Miejscowość
POLSKA CEREKIEW

4. Adres
47 – 260 Polska Cerekiew
nr 31

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna
województwo opolskie
gmina POLSKA CEREKIEW
1057 1457162-244880-4832404

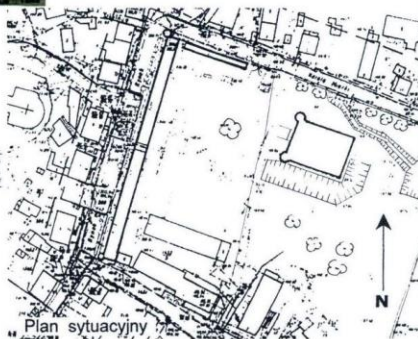
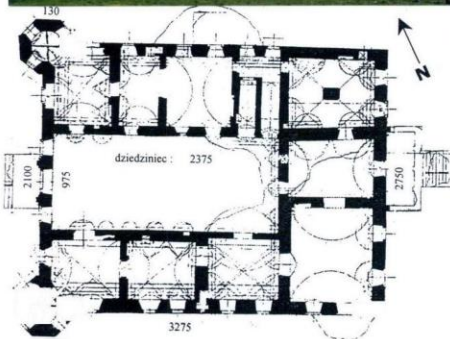
6. Poprzednie nazwy miejscowości
Polnisch Neukirch
po 1936 Gross Neukirch

7. Przynależność administracyjna przed 1999 r.
województwo : opolskie

8. Właściciel i jego adres
Urząd Gminy
47 – 260 Polska Cerekiew
ul. Raciborska 4

9. Użytkownik i jego adres
j.w

10. Rejestr zabytków
Nr 686 / 63
Data : 16. 10. 1963

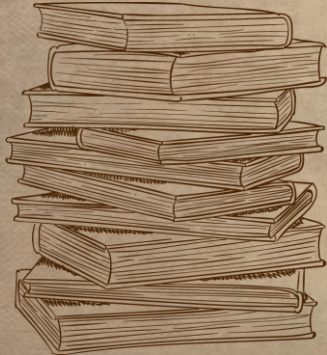

Nazwa miejscowości wywodzi się od staropolskiej nazwy **cerkiew** oznaczającej kościół, świątynię. W języku polskim stosowana była do XVII wieku stanowiąc uniwersalną nazwę obiektu sakralnego niezależnie od wyznawanego tam obrządku katolickiego, prawosławnego czy protestanckiego.

Pałac Fryderyka von Oppersdorffa

Historia majątku
Polska Cerekiew , a tym
samym początków siedziby
właścicieli dóbr ziemskich
sięga XIV wieku - wg źródeł
średniowiecznych istniał tu
murowany zamek obronny
należący do rodzin **Wrochen** -
Kotuliński .

Zbudowany był z kamienia
oraz cegły i otoczony był fosą ,
nad którą znajdował się
zwodzony most . Pierwotny
ceglany budynek zlokalizowany
w południowo - wschodniej
części obecnego założenia miał
rzut w kształcie litery L. Posiadał
trzy sklepienie kolebkowo
pomieszczenia piwniczne
oraz co najmniej dwie
kondygnacje naziemne .

Najstarszy widok zespołu zamkowego pochodzący z 1641 r.

Oppersdorffowie

Jest to śląski ród szlachecki i arystokratyczny. Od 1554r. baronowie cesarstwa, od 1626r. hrabiowie cesarstwa. Pierwszy tytuł arystokratyczny – baronów cesarstwa z przydomkiem „**von Aich und Friedstein**” - został nadane trzem braciom: Hansowi, Jerzemu I i Wilhelmowi w Wiedniu. Najstarszy z braci **Hans** poprzez małżeństwo z **Magdaleną von Zedlitz** nabył prawa do zamku Głogówek i okolicznych dóbr. Od 1561 r. posiadał je na prawie dzierżawy.

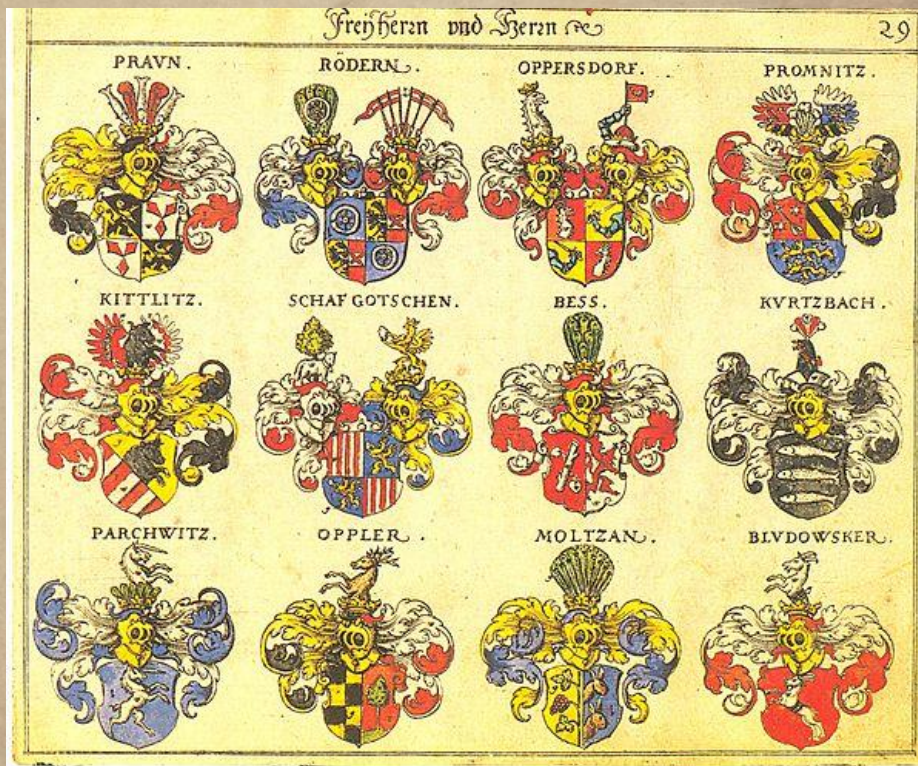
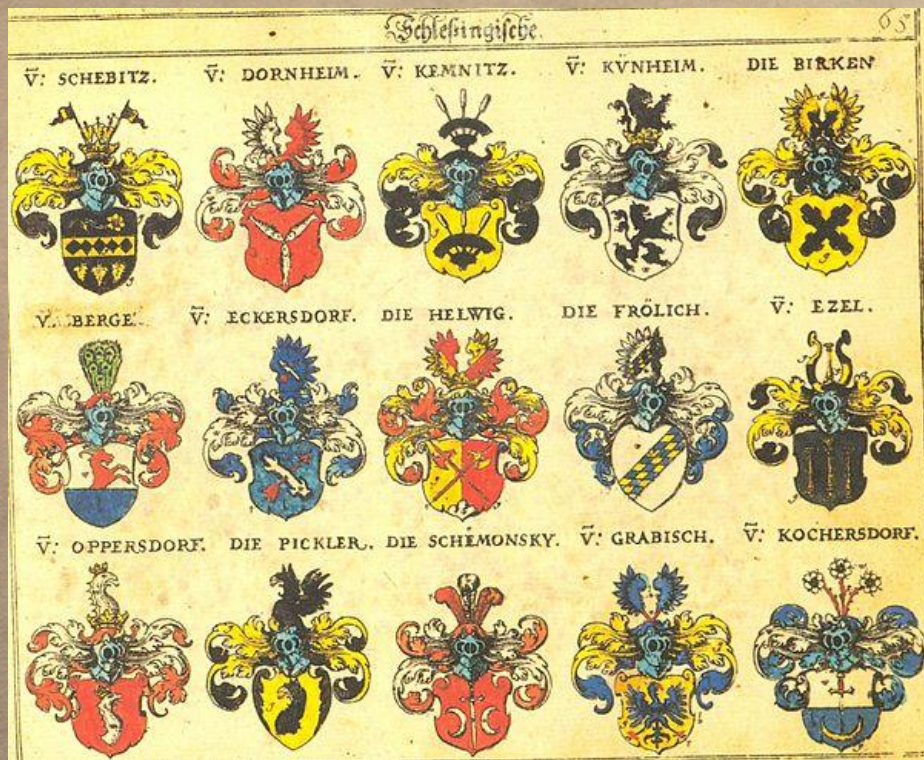

Oppersdorffowie

W czasie wojny polsko-szwedzkiej w latach 1655-1660 r. hrabia **Franciszek Euzebiusz Oppersdorff** udzielił na swym zamku schronienia polskiemu królowi **Janowi II Kazimierzowi Wazie** i jego małżonce **Ludwice Marii**. Monarcha z małżonką przebywali w Głogówku od 17 października do 18 grudnia 1655 r.

Herby Oppersdorfów w herbarzu Siebmachera

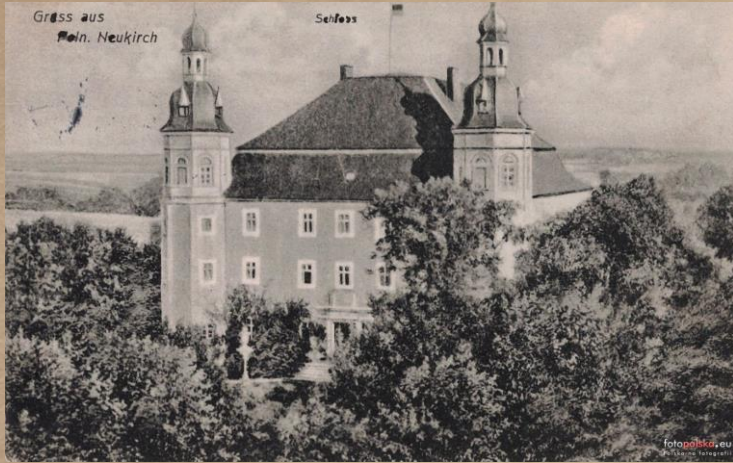

W 1823 roku dobra Polskiej Cerekwi zostały sprzedane rodowi **von Seherr - Thoss** , a od około 1880 roku zamek i dobra należały do hrabiego **Eloi von Matuschka** . W 1894 roku dokonał on gruntownej przebudowy zamku. Wzbogacono go nowym , wspólnym dla skrzydeł i dziedzińca , mansardowym dachem. Dobudowano taras z podcieniem w elewacji wschodniej oraz zewnętrzną klatkę schodową w elewacji północnej.

Usunięto część kamieniarki renesansowych portali wstawiając w ich miejsce drewniane futryny. Podpiwniczono zachodnie części skrzydeł - południowego i północnego wraz z wieżami , przykrywając je płaskimi stropami. W 1920 roku , dobra przejął syn **Hans Eberhard** , który stał się ostatnim właścicielem zamku . Spalony w czasie działań wojennych **w 1945 roku** zamek przez dziesiątki lat popadał w coraz większą ruinę . Niszcząc bez dachu ze zniszczonymi wieżami , z zerwanymi stropami i sklepieniami .

W latach siedemdziesiątych XX wieku pałac zabezpieczono w takim stopniu , aby można było w nim przeprowadzać okolicznościowe imprezy .

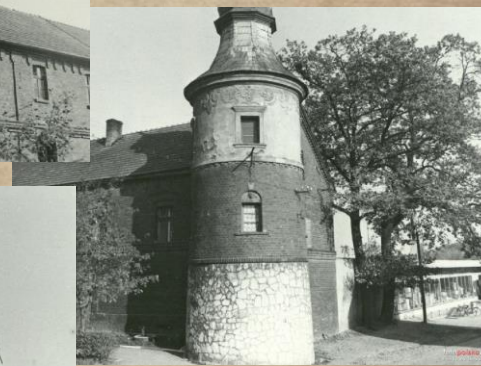
Taki stan rzeczy miał miejsce do początku XXI wieku . Wówczas lokalne władze podjęły decyzję o przejęciu obiektu na własność , a w **2007** roku o jego odbudowie .

Prace związane z założoną odbudową XVII - wiecznej bryły zamku i adaptacją parteru na cele społeczno.

Dzięki temu zamek zabezpieczono przed dalszą degradacją oraz zagospodarowano parter budynku gdzie w chwili obecnej funkcjonuje **Gminna Biblioteka , Lokalna Grupa Działania Euro - Country oraz Sala Ślubów.**

Porównanie zamku

Zamek przed odbudowa

Zamek przed odbudowa

Koncepcja odbudowy pałacu wraz zagospodarowaniem terenu

Odbudowa – opis

Pałac murowany z cegły, o elewacjach pierwotnie potynkowanych, pokrytych dekoracją sgraffitową. W trakcie prowadzonych ostatnio prac przy odbudowie zabytku na dziedzińcu wzniesiono parterowy krużganek.

W latach 2013-2014 do pałacu dobudowano lukarny, by lepiej doświetlić pomieszczenia czwartej kondygnacji urządzonej na poddaszu.

Pałac nakryto wysokim dachem dwuspadowym wykonanym z dachówki, a nad wieżami umieszczono nowe hełmy.

Odbudowa – opis

W części pomieszczeń parteru odtworzono sklepienia kolebkowe z lunetami, większość sal pałacu nakryto jednak nowoczesnymi żelbetowymi stropami. Zlikwidowano klatki schodowe mieszczące się pierwotnie w dwóch wieżach i w skrzydle południowym wzniesiono nową główną klatkę schodową, rozpiętą wokół szybu windy. Dodatkowa klatka schodowa znajdowała się będzie w skrzydle północnym.

Prawdziwą ozdobą pałacu jest odnowiony portal głównego wejścia mieszczący się w skrzydle zachodnim.

Ciąg dalszy odbudowy pałacu

Teraz trwa odbudowa zadaszzenia, które pozwoli zabezpieczyć dziedziniec pałacu w Polskiej Cerekwi i uchroni go przed dalszym niszczeniem.

Wygląd zamku – terazniejszy

Wnętrze zamku - kiedyś

Zdjęcia ukazujące stan świetności zamku, zaczerpnięte z Narodowego Archiwum Cyfrowego

Wnętrze zamku - kiedyś

Wnętrze zamku-teraz

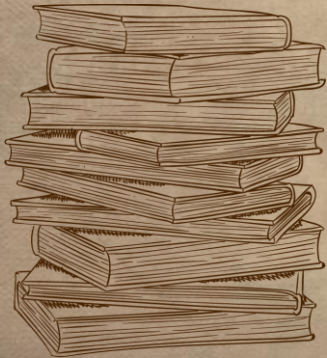

Ciekawostki

Wewnątrz zamku od kilku lat odbywają się tzw. **Koncerty Floriańskie** i przedstawienia teatralne. Podczas nich gościli już m.in. Beata Tyszkiewicz, Adam Hanuszkiewicz, występowali tu też aktorzy: Jan Frycz i Andrzej Grabowski.

Podczas II wojny światowej w Polskiej Cerekwi powstały dwa komanda pracy dla jeńców wojennych radzieckich i brytyjskich. 21 stycznia 1941r SS zamordowało tam 19 więźniów różnego pochodzenia, którzy nie byli zdolni chodzić.

[Oppersdorffowie – Wikipedia, wolna encyklopedia](#)

[Województwo opolskie - zdjęcia \(fotopolska.eu\)](#)

[Oppersdorffowie - Wikiwand](#)

[Polska Cerekiew – Wikipedia, wolna encyklopedia](#)

<https://www.radio90.pl/pomysl-na-weekend-palac-fryderyka-von-oppersdorffa-w-polskiej-cerekwi-foto.html>

<http://zamki-palace.eu/index.php/zamki-opolskie/413-polska-cerekiew-palac>

https://zabytek.pl/pl/obiekty/polska-cerekiew-palac-d-zamek/dokumenty/PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_16_EN.68600/1

<https://zabytek.pl/pl/obiekty/polska-cerekiew-palac-d-zamek>

<https://www.palaceslaska.pl/index.php/indeks-alfabetyczny/p/1939-polska-cerekiew>

<https://tuitam.info/2020/10/20/palac-polska-cerekiew/>

https://sokolislak.cba.pl/?page_id=27319

Zdjęcia